

SZALÉZI SZENT FERENC

Január 24.

*Sales kastélya, 1567. augusztus 21. +Lyon, 1622. december 28.

Szalézi Ferenc-Bonaventura 1567. augusztus 21-én született Franciaországban, Thorens közelében, a salesi kastélyban. Családja az ősi savoyai nemességhez tartozott és mélységesen ragaszkodott katolikus hitéhez abban az országban, amely nagyrészt elfogadta a kálvinizmust. A számos gyermek között Ferenc volt a legidősebb: kilenc testvére következett még utána. Első tanítója és nevelője a kastély káplánja, Jean Déage volt, aki egész pályáján kitartott mellette.

Ferenc a La Roche-i és az annecyi kollégiumokba járt, majd 1562-től a jezsuitáknál tanult Párizsban. Már tizenegy éves korában föladták neki a tonzúrát, hogy egyházi javadalmakat élvezhessen, pedig családja éppenséggel nem szánta őt papi pályára.

1586 decemberében megismerte Kálvin eleve-elrendelés tanát. Azt hitte, hogy ő is az örök kárhozatra van rendelve; de azért hű maradt a katolikus hithez, s csak akkor lábolt ki a válságból, amikor magáévá tette Lessius elméletét, amely szerint Isten az eleve-elrendelésnél számításba veszi az ember érdemeit.

1588 nyarán a vallásháborúk kezdték bizonytalanná tenni Párizs környékét, ezért apja visszahívta Savoyába, hogy azután Padovába küldje. A család akarata iránti engedelmességből jogot tanult, személyes érdeklődésének kielégítésére pedig teológiát. Jezsuiták és teatinusok révén megismerte A lelki harc című könyvet, és ez nagy hatást gyakorolt lelkiéletének további fejlődésére. 1591. szeptember 5-én elnyerte a jogi doktorátust, majd egy római és loretoi zarándoklat után 1592 tavaszán visszatért Savoyába.

Ettől kezdve szilárd volt elhatározása, hogy pap lesz. A házasságot, amelyet családja előkészített számára, visszautasította. Nagybátyja, Szalézi Lajos kanonok azon volt, hogy támogassa atya ellenállásának legyőzésében. Összekötetésbe lépett a genfi püspökkel, és titokban elintézte, hogy Ferenc pápai kinevező okmányt kapjon, amely neki adományozza a genfi Szent Péter-káptalan préposti címét. Az egyházmegyében ez volt a püspök után a legmagasabb rang. Ez hízelgett a családi hiúságnak, és így az apa beleegyezését adta. Ferencet 1593. december 18-án pappá szentelték.

Először Thono vagy Chablais vidékének lelkipásztori ellátását bízták rá, olyan területét, amelyet a berniek hódítása után, 1536-ban erőszakkal kálvinizmusra „térítettek”. Miután a savoyai herceg visszahódította, most helyre kellett állítani a katolikus hitet a vidéken. Ez a feladat Ferenc számára súlyos testi megpróbáltatásokat jelentett: hajléktalanságot a hegyi tél hidegében és életveszélyes rajtaütéseket ellenfelei részéről. Nyilvános vitákat tartott és röpiratokat szerkesztett, amelyeket később Viták címen összefoglalt; ezenkívül kiadta első művét A szent Kereszt zászlájának védelme címen.

Háromszor titokban Genfbe utazott, hogy Kálvin utódjával, Bézával párbeszédet folytasson a hitről. A megtérések száma nagy volt. A sikerek nyomán a püspök Ferencet kinevezte segédpüspökévé. Ebben a minőségben járt Rómában és Párizsban. Párizsban megismerte Acarie asszonyt, és szoros kapcsolatot alakított ki a város vallásilag legjelentősebb köreivel. Közben hazafelé tartott, meghalt Granier genfi püspök. Utódjául Ferencet választották 1602. december 8-án. Székhelye Annecyben volt a kálvinista reformáció miatt.

Ettől fogva Ferenc minden erejét a hegyvidéki püspökség lelkipásztori feladataira mozgósította. Személyre való tekintet nélkül egyaránt szolgálatára állt a nemeseknek, a polgároknak és a szegényparasztoknak. Mindenkinek mindene lett. Kortársai teljes joggal látták benne a tettekre, kötelességeire élő püspök eszményképét. Minden eszközzel azon fáradozott, hogy a katolikus keresztényekbe olyan személyes jámborságot ültessen el, amely állja az összehasonlítást a kálvinistákéval. Korlátozás nélkül áldozott időt és fáradságot azok személyes irányítására és lelki vezetésére, akik rábízták magukat. 1604 márciusától Chantal asszony állt közöttük az első helyen, akivel egy Dijonban tartott nagyböjti prédikáció alkalmával találkozott. Azokból a levelekből és kisebb értekezésekből, amelyeket unokahúgának, Charmoisy asszonynak írt, állította össze a *Bevezetés a lelkiéletbe* vagy **Filótea** (Magyarul: Filótea vagyis a jámborság útja, Szent István Társulat, Budapest: 1924.) című művét. 1608 decemberében jelent meg nyomtatásban. E könyvecske, amely meg akarta mutatni a keresztényeknek, hogy a megszentelődés nem függ egy meghatározott élethelyzettől vagy sajátos állapottól, hamarosan csodás sikert ért el.

Chantal asszonyhoz fűződő mély és bensőséges barátsága segítette abban, hogy megvalósíthassa egyik legkedvesebb tervét: egy olyan kontemplatív női szerzet alapítását, amelynek nincs szigorú klauzúrája, s tagjai a felebaráti szeretetnek szentelik magukat. A rendnek olyan -- emberi szempontokra is figyelő -- szabályzatot akart adni, hogy gyenge egészségű, beteg vagy öreg nők is tagjai lehessenek. Chantal asszony és két társa 1610. június 6-án kezdte meg a közös életet a szabályok szerint, amelyeket Ferenc adott nekik. A vizitációs nővérek száma gyorsan növekedett, még Ferenc életében 12 kolostoruk jött létre.

A nővérek között egészen rendkívüli egyéniségek is voltak. A velük való bensőséges kapcsolat Ferenc gondolkodásának és belső életének fejlődését egyre inkább misztikus irányba terelte. Az idők folyamán e témakörben gyűjtött tapasztalatai és meglátásai, melyeket rendszeresen följegyzett, lassan formát öltöttek és egységes tanítássá álltak össze az *Értekezés az istenszeretetről* vagy **Teotimus** című munkájában. A könyv végső kialakítása sok fáradságába került. 1616 júliusában jelent meg, és rövid idő alatt a lelki irodalom klasszikus írásává lett. Benne a legjobb formájában fejeződik ki Szalézi Szent Ferenc misztikája, amely egyszerre számol az akarattal és az érzellemmel.

Kezdetől fogva ismételten félreértették ezt az írást, és érzélgős, kétes ízlésű, édeskés jámborkodásnak értelmezték. A valóság azonban az, hogy Szalézi Ferenc szelídsége nyilvánul meg abban, ahogy -- emberi és igen megértő módon -- szólni tudott az emberekhez, miközben az askézis síkján nagyon szigorú és igényes volt. Azokat, akik a vezetésére bízták magukat, tökéletes lemondásra kötelezte, mely a legkisebb dolgokra is kiterjedt annak érdekében, hogy a tökéletes benső önküresítést a gyakran nagyon kemény külső vezekléssel egyesítsék.

A *Teotimus* kiadása egybeesik Ferenc saját benső életének fordulatójával, amely ettől fogva magányosabb lett és kifejezett askétikus vonásokat öltött. Gondoskodott arról is, hogy a Chantal anyához fűződő kapcsolatából minden olyan vonás eltűnjön, amely inkább szolgálja az emberi kedvtelést, mint Isten közös szolgálatát. Még többet foglalkozott egyházmegyéjének ügyeivel, és lemondott arról, hogy több könyvet írjon.

Utoljára 1618-ban utazott Párizsba. Ez az út valóságos diadalmenet volt, oly nagy

tiszteletadással vették körül. A fővárosban megismerkedett De Paul Vincével és Angelique Arnault anyával, a Port- Royal apátnőjével, aki egyik leglelkesebb tanítványa lett. Ebben az időben azonban gyengülni kezdett szervezete, amely sohasem volt ellenálló. 1620-ban engedélyt kapott, hogy testvérét, János-Ferencet, segédpüspökként maga mellé vegye.

1622-ben kénytelen volt Savoya herceget Avignonba kísérni. Közeli halálának sejtelmével indult útnak. Hazatérőben megállapodott Lyonban, és ott a vizitációs kolostor kertész-házacskájában szállt meg. Néhány órára még egyszer láthatta Chantal anyát. December 27-én agyvérzés lépett föl nála, ami másnap a halálát okozta. Halála után életszentségének híre állandóan növekedett, írásai számtalan új kiadást értek meg.

Szalézi Ferencet 1661. december 8-án boldoggá, 1665. április 19-én szentté avatták; 1877. november 16-án egyháztanítóvá nyilvánították. Ünnepe a római naptárba 1666-ban vették föl, január 29-re. 1969-ben áttették január 24-re, amely napon 1623-ban Annecyben eltemették.

Szalézi Szent Ferencnél elsősorban az emberekkel való jóságos bánásmódját kell kiemelnünk. Jellemző rá egy ezzel kapcsolatos mondata: „Egy csepp mézzel több legyet lehet fogni, mint egy hordó ecettel.” Vagy ahogyan De Paul Vince mondta megismerkedésük után: „Milyen jó lehet az Isten, ha már a genfi püspök ilyen jó!”

Íme egy a vele történt számtalan eset közül:

Egy nemesi származású, de egyébként goromba ember valami miatt különlegesen gyűlölte Szalézi Ferencet. Egy este szolgálival és kutyáival fölvonult a püspök háza elé, s ott egész éjszaka pokoli lármát csaptak. Az emberek vadászkürtöket fújtak és pisztollyal lövöldöztek, a kutyáknak pedig a fülét csipkedték, hogy minél jobban vonítsanak. Ez több éjszakán át megismétlődött, sőt egyre pimaszabbak és arcátlanabbak lettek. A püspök házanépe rájuk akart rontani, Szalézi Ferenc azonban visszatartotta őket, bár ő sem talált nyugalmat. Ezt mondta: „Ó, nem is olyan rossz ez! Mi legalább fűtött szobában ülünk, de azok a szegény fickók odakinn, akik szintén nem alhatnak, még fájni is kénytelenek hozzá.”

Másnap Ferenc találkozott ellenfelével a városban. Rögtön odasietett hozzá, és olyan barátságosan és derűsen köszöntötte, hogy az egészen lefegyverezve érezte magát, őszintén bocsánatot kért és gyerekes ellenségeskedésére fátylat borított.

Istenünk, ki úgy akartad, hogy Szent Ferenc püspök a lelkek üdvösségére mindenkinek mindene legyen, engedd jóságosan, hogy testvéreinket szolgálva mi is tanúságot tegyünk gyengéd szeretetedről!

FORRÁS: <http://www.katolikus.hu/szentek/szent18.html>